

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 56

Sobota, 11. Julija 1936

Leto XI

Spontan nastop hrastniških rudarjev za svoje pravice in obrambo svoje kolektivne pogodbe.

Hrastnik 8. jul.

V torek, dne 7. julija so rudarji TPD zaposleni v rudnikih Hrastnik in Ojstro, enodušno sklenili ustaviti delo, dokler se ne popravi krivice, ki se jim prizadavajo s strani rudniškega vodstva in ki so zlasti v teh dveh rudnikih na dnevnem redu.

Rudarji ne stavljajo nikakih novih zahtev, ampak le to, kar jim je zagurano po obstoječi kolektivni pogodbi in sicer: **da se jim plača temeljna mezdna na akordnem delu tudi takrat, ko tega rudar vsled kakršnihkoli**

zaprek ni mogel doseči. In ravno tu se grdo krši ta del kolektivne pogodbe. Tako je bilo tudi tokrat več skupin, ki niso dosegle temeljne mezde in so bile plačane celo po 28 Din. — Tako si torej rudarji za naporno in življenja nevarno jamsko delo zaslužijo borih 28 Din.

To je rudarje upravičeno razburilo. V zvezi s tem pa se je pri opoldanskem izmeni prečitalo še nekaj kazni za nekatere rudarje radi nekaterih nedrednosti v jami. V koliko so te kazni upravičene, se bo dalo še ugotoviti; toda krivic je dovolj!

Ko to pišemo, doznavamo, da se je pripeljal z ljubljanskim večernim vlakom g. dr. Kubijas, zastopnik rudarskega glavarstva, ki je takoj poklical zaupnike II. rudarske skupine in ravnateljstvo TPD. ter predsednika občine in pričel zbirati potrebne informacije. Sklenilo se je za jutri dne 8. t. m. dopoldan započeti z obravnavanjem rudarskih zahtev.

Rudarji drže strogo disciplino in red.

Stavka rudarjev se nadaljuje

Hrastnik, dne 9. julija 1936.

Spontana stavka, ki je izbruhnila v Hrastniku, se nadaljuje. Med zastopniki delavstva in predstavniki TPD vključno prizadevanju delavskih zaupnikov ni prišlo do sporazuma na razpravi, ki se je vršila dne 8. t. m. od 8. ure zjutraj s kratkim opoldanskim odmorom do pol 5. ure popoldne. Podjetje ni pokazalo nobene razumevanja in ni sprejelo niti ene točke delavskih zahtev!

Kaj zahtevajo rudarji?

1. Da se izvaja v celoti kolektivna pogodba, ki jo je podjetje kršilo. Po kolektivni pogodbi so rudarji upravičeni do minimalne mezde Din 37 za kopaško kategorijo, četudi niso — ne po lastni krivdi — mogli doseči zahtevane storitve na akordnem delu. Glavni vzrok, da rudarji često ne dosežejo temeljne mezde pri akordnem delu v jami je v tem, ker gre neproduktivno delo, kakor zaspiranje izpraznjenih odkopov, tesarjenje in druga slična dela na račun produktivnega dela. Navajamo primer na odkopu. Pri odkopavanju premoža zasluži rudar n. pr. Din 50, če pa mora tesariti in zasipati, pa zasluži največ Din 20. Poleg tega pa rudar opravlja še razna druga dela, pri katerih še manje zasluži. Podjetje sešteje skupni zaslužek vseh teh del, ki jih je rudar opravil v določenem razdobju. Šihtni znašajo potem povprečno 25 do 35 Din in ne Din 37, kakor to predvideva kolektivna pogodba.

Upoštevati je treba še, da se je obratovalo v mesecu maju le po 10 šihrov, junija, julija pa po 12 šihrov. Od tega je treba odšteti še odtegljaje za socialno zavarovanje, davek, luč in drugo. Le zelo redki so slučajji, da rudar doseže mezdo nad Din 37.—

Tako nastajajo te razlike v mezdah, ki bi jih moralo kriti podjetje, čemur pa se upira. Vse te krivice je ugotovila delavska delegacija v prisotnosti predstavnika rudarskega glavarstva g. inž. Kubijasa in je bil o tem sestavljena tudi zapisnik.

2. Druga zahteva rudarjev je, uveljavljanje one točke v kolektivni pogodbi, ki določa, da se mora delavca, ki je že 8 let zaposlen pri podjetju avtomatično prenesti v kopaško kategorijo. Tudi to se ne izvaja. Znanj so primeri, da so nekateri rudarji zaposleni že 15 do 16 let, pa še vedno niso prevedeni v kopaško kategorijo. Za prizadete rudarje je to hud udarec, zlasti ker jih je mnogo med njimi oženjenih, pa ne uživajo ugod-

nosti, ki bi jim sicer pripadale. **Zalostno je n. pr., da rudar, ki je zaposlen že 16 let v rudarskem podjetju, ne dobi niti kilograma premoža, ko ga vendar dnevno nakoplje na tone.**

Od te zahteve delavstvo ne more odstopiti, zlasti, ker ni nova in je zagarantirana v kolektivni pogodbi. Poleg tega so rudarji prizadeti še glede socialnega zavarovanja. Pri krajšani so pri mezdi za Din 5, vsled česar so zavarovani tudi v nižji kategoriji in prejemajo v slučaju bolezni, starosti ali smrti nižje dajatve, kakor bi jim pripadale v višji kategoriji.

3. Izplačilo celega šihta na separaciji. Na separaciji je uveden postopek, da se pokliče delavec dva ali trikrat na dan v službo, vsakokrat le za nekaj ur, kakor pač to podjetju bolj prija. Pri vsem tem pa ti delavci ne dosežejo niti celega šihta. Nadoknaditi morajo to razliko do celega šihta tiste dni, ki se sicer praznujejo, ali pa so prikrajšani na zaslužku. S prekinjevanjem delovnega časa prizadeti delavec zgubi mnogo prostega časa: s preoblačenjem, vračanjem v službo in domov. Ako torej že nikakor ni mogoče uvesti nepretrgan delovni čas, t. j. 8 ur dnevno, pa naj bi se omogočilo vsaj, da bi rudar dosegel vse šihte v mesecu. Čeprav so ti delavci takorekoč vedno v »šihtnih capah«, napravijo štirinajstdnevno komaj šest šihtov.

4. Odpraviti se morajo povračila za pokvarjeno orodje, katerega ni pokvaril delavec po svoji krivdi, za kar podjetje odteguje sedaj rudarjem naravnost ogromne zneske od mezd.

5. Strogo se morajo izvajati jamski predpisi, ki se sedaj često kršijo v navzočnosti službujočega paznika. Kršitve nastajajo s tem, ker se od delavcev zahteva večja storitev, kakor pa je mogoča ob upoštevanju obstoječih predpisov, ker so stroji preobremenjujejo, nastopijo motnje, škoda pa mora plačati zaposleni delavec.

Vprašanje zase je postopanje z

ženami rudarjev v rudniškem konzumu, ki je takorekoč drugi obrat TPD. Nek nastavljenec se norčuje in naravnost smeši rudarske žene, ko pridejo nakupovat življenjske potrebščine, tako da to žali čut vseh poštenih in pridnih delavcev. Že nekoč smo poročali, da se v tem konzumu smatra, ako rudarjeva žena nabavi jajca, da je to luksuz. Ako stranka zahteva n. pr. moko in kvas, se moka črta, kvas pa dodeli! Ako zahteva mast in sladkor itd., dobi le polovico naročenega.

Na zborovanju,

ki se je vršilo po zaključku razprave, so poročali o poteku razprave ss. Pliberšek in Arh ter narodni poslanec g. Pleskovič. V prisotnosti sreskega podnačelnika iz Laškega g. dr. Oražna se je na shodu konstatiralo, da so zahteve rudarjev povsem upravičene. Kakor pa so te zahteve sicer skromne, so vendar naletele na popolno nerazumevanje pri vodstvu podjetja. Zborovalci so poverili svoje delegate, da se še nadalje udeležijo razprav in sicer pri generalnem ravnateljstvu TPD v Ljubljani. Do končnega rezultata teh pogajanj se bo stavka omejila samo na Hrastnik, v slučaju, da bo pa TPD še naprej trdovratno odbijala te nujne in skromne zahteve rudarjev, pa bo nosila tudi sama odgovornost za nadaljnji razmah mezdnege spora. Delavstvo v ostalih rudnikih se namreč dobro zaveda, da je boj hrastniških rudarjev tudi njihov boj.

Disciplina, ki vlada med stavkujočimi, je naravnost vzorna in razpoloženje izborna.

Sporazum je dosežen — Stavka zaključena

Ob zaključku lista smo sprejeli obvestilo, da so pogajanja med zastopniki delavstva in TPD uspela.

Stavka je zaključena in se je že pričelo z normalnim obratovanjem.

Svobodne občinske volitve

Tudi prihodnje občinske volitve se bodo vršile v javnim glasovanjem. Tako pravijo poročila beograjskih listov, ki so prinesli tudi izjavo g. dr. Korošca, ki je dejal, da bodo občinske volitve svobodne.

Kakšna svoboda vlada pri javnem glasovanju pa nam najbolje pričajo volitve, ki so se vršile pod JNS diktaturo. Javne volitve ne morejo biti

nikoli svobodne, to ve najbolje delovno ljudstvo. Klerikalci pa so na to očividno v zadnjem času pozabili.

Naša vlada ima demokratična načela. Francoski levičarski list pravi da je Stojadinovičeva vlada s toplino sprejela prihod vlade ljudske fronte v Franciji, ker je čvrstih demokratičnih načel. Če je tako, je pa prav?

Francoski socialisti in Jugoslavija

Mi v splošnem ne čitamo francoskih listov, še manj pa socialistične. Nam je francoščina večinoma tuja, inteligenca, ki ume francoščino, pa čita meščanske in kapitalistične liste. V današnji krizi je pa to premalo, ker bo treba reformirati družbo socialno pravičnejše, kar pa zopet ne gre z diktaturami, ampak le potom prave demokracije. In v tem pogledu je delavsko socialistično naziranje edino pravilno ter dobiva zato tudi vedno večjo politično moč. Ta razvoj je tudi edino normalen, ker bi sicer bilo človeštvo pahnjeno zaradi vedno slabših razmer v strašno meščansko vojno, ki bi uničila vse dosedanje kulturne dobrine.

Vodstvo današnje Francije je v rokah socialistov. Leon Blum hoče popraviti Lavalovo politiko ter združiti vse države, ki so za mir. Seveda priporoča iz zgornj navedenih razlogov povsod demokratične režime.

Glavno glasilo francoskih socialistov je »Populaire«. List je izredno lepo urejevan ter se jako mnogo bavi z mednarodno politiko.

O Jugoslaviji prinaša vedno temeljita poročila, žigosa, kar se mu zdi napačno in priporoča, kar misli, da bi koristilo državi in mednarodni politiki.

List je obsojal diktaturo in politična preganjanja prejšnjih režimov. Odločno je obsojal in svaril, ker je zdrava Jugoslavija mogoča le kot svobodna demokratična država in v mednarodnem prijateljstvu z vsemi državami. Tako je trdil »Populaire« že pred leti.

Tudi sedaj, ko je nastopila v Franciji Blumova vlada, se »Populaire« v celi vrsti člankov iskreno in z ljubeznijo zavzema, prvič za notranjo konsolidacijo in za izboljšanje nje zunanega položaja. Francoski socialisti mislijo, da je sporazum z Mačkom nujen in mogoč ter se sklicuje pri tem na njegovo izjavo. Ni namreč bistveno, kako se uredijo notranje razmere, le urediti se morajo, da se bo potem na podlagi urejenih razmer in v demokraciji vršila notranja konsolidacija in utrditev enotne državne misli. Vse drugo je postranskega pomena.

List tudi svetuje Jugoslaviji, da prizna Rusijo. Za Jugoslavijo je to le formalnega pomena; je pa velikega mednarodnega pomena zanj, ker vsaj sedaj nima samo prijateljskih sosed. V mednarodni politiki pa imajo za vsako državo dobri odnosi s čimveč sosedmi izredno velik pomen.

Končno pripominja list k zadnjim dogodkom, ki zbujaajo sum, da se hoče Jugoslavija nasloniti na Nemčijo. V kolikor je to gospodarsko nujno, se da opravičevati. — Silno zgrešeno bi pa bilo, če bi Jugoslavija hotela tudi politično posnemati Nemčijo. Gospodarske zveze z modernimi nedemokratičnimi državami so vedno nevarne za male države. Najbolj nevarna je pa kapitalistična metoda podkupovanja časopisja, ki je potem v službi velike države ter razkraja zdrave živce in misli malih držav.

Francoski socialisti se torej živo zanimajo tudi za našo domovino. Pogučeni so dobro o notranjih razmerah zato svare in opominjajo narod in merodajne faktorje na potrebne reforme, potrebno politiko. Lahko rečemo, da Jugoslavija še nikdar ni imela tako odkritega prijatelja, tako konkretnega in dobrega svetovalca, kakor ga ima v sedanjem francoskem režimu, ki ga vodijo socialisti.

Blum želi iskreno sodelovati z Jugoslavijo

Blum je izjavil uredniku beograjske »Pravde«, da je njegova srčna želja ustvaritev bolj pristranskih odnosov med Jugoslavijo in Francijo. Srednjeevropsko, zlasti avstrijsko vprašanje je treba rešiti po volji prizadetih narodov. Čutimo potrebo so-

delovanja z vašo državo in poznamo vaše zahteve. Storili bomo vse, da oživimo in ojačamo vaš trgovski promet. Vlada ljudske fronte se bo trudila, da ojači politične in gospodarske zveze, ki družijo francosko demokracijo z jugoslovansko državo.

Pod Blumom

100 policajev ranjenih v pariških pobojih

O ta Blum! Pod njegovim predsedstvom vlade je bilo v Parizu samem v poboj ranjenih okoli sto policajev. Tak naslov je dal »Slovenec« dne 8. t. m. svojemu poročilu o tej zadevi, da bi vsaj v naslovu »dokumentiral« nesposobnost nove francoske vlade. List ne poroča podrobneje o dogodku, pač pa **pomotoma menda** navaja izjave notranjega ministra socialista Salengra, ki popolnoma jasno označujejo zločinsko početje nacionalistične in klerikalne reakcije.

Tako pravi to poročilo o tem pariškem poboj, da je v imenu vlade notranji minister Salengro izjavil, da vlada ne bo dopuščala gotovim elementom, ki se prištevajo pristašem razpuščenih lig, da bi se v bodoče izpostavljali za branilce reda in obenem v Parizu izživali nered. Vlada tudi ne bo trpela, da bi se na trgu Concorde dogajali neredi ob naši proslavi dne 14. t. m.

Reakcionarci so povzročili nered ob veliki delavski oziroma republikanski manifestaciji.

Salengro je še dalje izjavil, da svari podjetnike in **da naj si nikar ne domišljajo, da bodo z denarnim tru- stom, ki ga ustvarjajo, sabotirali naše socialne reforme.** Znali se bomo boriti in zmagali bomo. Tudi proletariat svarim, naj nikar ne posluša »voditeljev«, ki jih niso pooblastile organizacije. Delavci morajo poslušati samo svojo zvezo strokovnih organizacij,

ker le ta sme dajati navodila. Drugi pa ne. Le tako boste ljudski vladi pomagali, da uresniči svoje dane obljube.

To poročilo samo že potrjuje, da je pariške poboje povzročil nacionalistični kapital z namenom, da stre ljudsko vlado in delavsko gibanje, kakor je storil v Italiji, Nemčiji in Avstriji.

Po izjavi notranjega ministra Salengra se v bodoče ne bodo več dogajali podobni fašistični in klerikalni neredi, **ker Blumova vlada hoče red in je tudi sposobna, da ga obrani.**

Dogodki nam kažejo, da hočejo reakcionarci tudi v Franciji uvajati v politiko surovost, izzivanje in brutalnost, kakor so to delali v Mehiki, Španiji in drugod. Podpira te akcije proti napredku finančni kapital. V Franciji za take eksperimente ne bo več časa, ker je ljudska fronta močna in dasi želi pustiti svobodo državljanom, vendar ne more dopuščati, da bi elementi, ki jih je kupil kapitalizem s svojim denarjem, kalili red ter spravljali v nevarnost bodoči gospodarski in socialni napredek Francije.

Tako hočejo zavračati reakcionarni politiki svojo lastno krivdo brutalnih in krvavih neredov vsaj na videz na režim, ki hoče pošten red in pravičnejše socialne razmere.

Seveda ni to demagogija, pač pa nekaj prostaškega.

Dr. Stojadinović izjavlja

Jugoslaviji ni treba biti v skrbeh

Na seji izvršnega odbora JRZ je dal predsednik vlade dne 7. t. m. notranje- in zunanjepolitično izjavo. Rekel je, da je Jugoslavija v mednarodni politiki močnejša kakor je bila. Posebno ugodno se razvijajo odnosi z Veliko Britanijo. Glede Francije je omenjal izjavo Leona Bluma, ki je rekel, da smatra varnost Jugoslavije za enako važno, kakor varnost Francije. Dober temelj razvoju političnih dogodkov dajeta tudi mala antanta in balkanska zveza.

Glede notranje politike je izjavil, da JNS ne more imeti pomembnih uspehov. Predsednik te stranke je general Živković, ki je že vodil državne posle. In prav ob tem režimu so ginile osebne svoboščine. Ta režim je doživel policijski teror, vršili so se atentati, priznavala ni hrvaškega vprašanja, preganjal je politične na-

sprotnike in izvršilo se je takrat vrsta korupcijskih afer.

Predsednik je dalje izjavil, da se destruktivni elementi najstrožje preganjajo, čeprav so se sedaj zatekli v JNS. S tem misli predsednik predvsem Jevtičevo skupino? JRZ bo skušala rešiti hrvaško vprašanje sporazumno.

V gospodarskem oziru je dr. Stojadinović kazal na velike investicije ter obljubil, da bo vlada definitivno rešila vprašanje kmetijskih dolgov ter pozivila gospodarstvo in uvedla kredite.

Izjava se ne tiče detajlov notranje ureditve, zlasti ne demokratizacije, čeprav ima vlada v glavnem ta mandat. Razumljivo, da se mora rešiti prej hrvaško vprašanje, kar pa, menimo, da bi se v glavnem moralo rešiti le po načelih demokracije.

Zgodovina uči

Ob sedemdesetletnici bitke pri Kraljevem gradu

Zapletene mednarodne razmere so že toliko važne, da opravičeno pogledamo v zgodovino ter se iz dogodkov nekaj naučimo.

Dne 3. julija 1866 so Nemci, ozir. Prusi, premagali v odločilni bitki pri Kraljevem gradu ali Sadovi na Češkem avstroogrskega vojnega poveljnika Bedeneka. Bitka je bila svetovnega pomena, zato tudi publicistika obširno razpravlja o tem dogodku. — Takrat je šlo Nemčiji za politično premoč in vodstvo v srednji Evropi. Tudi danes imamo na dnevnem redu isto vprašanje in prav iste probleme. Zato je omenjena bitka važna in poučna za nas.

Bitka 1866 je drugi velesil v srednji Evropi, to je, habsburški monarhiji zadala smrtni udarec. Nič več se Avstro-Ogrska po tej bitki ni mogla ne zunanjepolitično in ne notranjepolitično opomoči. — Razkranjanje Avstro-Ogrske je bilo posledica pruske zmage. S tem so pa obenem nastajali novi srednjeevropski problemi največjega pomena, ki postajajo tudi v povojni dobi bolj in bolj aktualni. Čeprav sta Masaryk in Beneš ustanovila malo antanto, ki naj bi tvorila jez proti imperialističnim velesilam v obrambo nesložnega in razkrojenega Podunavja ter se polagoma pretvorila v širšo enoto, doslej to ni bilo mogoče zaradi posebnega stališča Ogrske in Avstrije, ki odpirata vrata imperializmu velesil. Italija in Nemčija sta vdrli skozi vrata. Enotnost in sloga male antante pa tudi ni tako napredovala, da bi bila kos pritisku. Nasprotno se dogaja: vsaj v gospodarskem področju Nemčija v Jugoslaviji, pa tudi v Rumuniji energično napreduje.

Izid borbe za srednjo Evropo je še negotov. Vprašanje je, ali bodo zmagale konstruktivne ideje Podunavja samega ali pa postane to sporni plen med Italijo in Nemčijo. Vse to je jako odvisno od sil v zahodni Evropi, zlasti, kako bo Francija hotela sodelovati o usodi srednje Evrope.

V Angliji že dalje časa mislijo, da bi izročili Avstrijo Hitlerju ter ga s tem odvrnili od zahoda. V Franciji se branijo, da bi se Avstrija izročila Hitlerju, ker bi s tem pridobil na Dunaju prvo postajo na poti v Pariz, če to ne, pa vsaj vrhovno oblast v Evropi. Tudi v francoskem »Populaire« smo čitali, da se franc. javno mnenje jako nagiblje k temu, da bi Francija prepustila Avstrijo Hitlerju in s tem omogočila sporazum med Francijo in Nemčijo. »Populaire« sicer le pravi, da bi v primeru združitve Avstrije z Nemčijo mala antanta le čakala na daljnje dogodke, v slučaju restavracije Habsburžanov pa bi takoj pričela akcijo.

Francija bi se s prepustitvijo Avstrije Hitlerju sicer iznebila more, ker bi se s tem nekako odkupila. Ta nemška zahteva je aktualna zlasti od leta 1933. In kakor je zapeljiva odkupnina, nam pa dogodki iz zgodovine 1866 zopet pričajo, kako nevarna bi bila taka politika za Francijo.

Pozabiti namreč ne smemo, da je polomu Avstrije pri Kraljevem gradu ali Sadovi 1866, sledila katastrofa 1870 pri Sedan za Francijo. Skoraj logično je torej, da bi tudi sedaj sledil novi Sadovi tudi novi Sedan. Napoleon III. je 1866 netil spor med nemškimi velesilama. Menil je, da mu bo to koristilo kot tretjemu. Čutil se je »čuvarja pravice narodov«, kakor je 1859 govoril ter s tem pomirjeval levo opozicijo proti svoji diktaturi ter služil obenem idejam Bismarcka v Prusiji. Misli je, da se naj konservativna, kakor je rekel, že zdavnaj preživela in nepotrebna Avstrija, ostanek predmeščanske državnosti, črta z zemljevida meščanske Evrope, da se potem sam zveže z narodno edino Nemčijo in narodno edino Italijo. Francija dobi pri tem, tako si je mislil, če ne levi breg Rena, pa vsaj Belgijo in obnovljena Poljska bo naravna zaveznica Francije. Napoleon se je pa motil in je 1870 za svojo dvojno igro doživel strašen poraz. Takrat, če ima bojevita in imperijalistična Prusija svoboden hrbet, ni za Francijo nobene varnosti. Moč francoske velesile ni ob Reni in ne ob Maasi in jo je treba braniti marveč ob Dunavu, ki je faktor razmerja sil v srednji Evropi.

Zato pripravljaj, ki omogoča novo Sedovo, tudi novi Sedan, pripravljaj politiko, ki hoče »nagraditi« Hitlerja z Avstrijo, utrditi Hitlerjevo nadoblast v Evropi in povzročiti konec francoskega gospodstva. Za hrbtno Hitlerja se nahaja sicer še sovjetska Rusija. Toda Rusija utegne biti zaposlena na svoji pacifistični fronti. Rusija je premalo evropska sila, da bi mogla stati dovolj krepko ob Franciji.

Prihaja še druga okoliščina v poštev: priključitev Avstrije Nemčiji — politična in obenem neomejena Hitlerjeva nadoblast v celem Podunavju, kar bi bilo predvsem za Čehoslovaško neznosno breme — bi bila dopolnitev »tretjega cesarstva« z združitvijo stare Vzhodne marke in za Hitlerja in njegov sistem moralni uspeh, katerega dalekosežnost danes še težko presojamo.

Če Francija hoče, da bo Hitler mož današnje dobe, potem mu naj odpre vrata na Dunaj! Če Francija noče drugi Sedan, potem naj zabrani drugo Sadovo ter naj ne posluša sirenskih glasov, ki zvane sem iz juha bolj in bolj živahno, ki jih pa oskrbuje Berlin in morda tudi plačuje!

Zlasti pomembna je tudi najnovejša vest, da se vrše med Avstrijo, Italijo in Nemčijo pogajanja, ki naj uredi odnose tih treh držav med seboj, kar pa končno ne pomeni nič drugega kakor imperialistični uspeh srednjeevropskih diktatur ali prvi korak k njih hegemoniji po krivdi zahodnih velesil.

Uspeh v srednji Evropi pa pomeni močno oporo za imperialistično ofenzivo proti — zahodu.

Prosto po F., »Vorwärts«.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaja Talpa 95

Moža, ki je jezdil čredi na čelu, sem vzel k sebi, da bi bili poslednje večere vsi skupaj. Čelna straža je postala namreč nepotrebna, kajti pred nami je bila reka, ki je tekla proti mestu. Za obe strani sta zadoščali dve straži. Medtem ko so gohjači kadili in klepetali, sem objezdil še enkrat vso čredo — pojoč in žvižgajoč.

Črnomodri svod se je jasno bočil nad prerijo. Bleščeče zvezde so se lesketale kakor majhna sonca. In zvezde so letale nizdoli, kakor bi prihajale z visokega svoda, da bi sikale in darovale ljubezen in se potem zopet vračale v tiho, samotno višino, kamor ne vodi nikak most. Kresnice so bile edina vidna bitja tu spodaj. Toda nevidno življenje je pelo z milijardami glasovi, godlo je z goslini, piščalkami in harfami, s cimbalami in zvončki. Tu je ležala moja čreda. Vsa zavita v črno in temo. Godrnjala je, dihala, širila okrog sebe topli, polni, težak zadah po zemeljskem zdravju, ki je bil tako bogat v sebi, ki je tako dobro del in povzročal tolikšno zadovoljstvo.

Moja armada! Moja ponosna armada, ki sem jo vodil preko voda in preko kamenitih gora, ki sem jo varoval in branil, ki sem ji oskrboval hrano in svežo vodo, ki sem jo v preprih miril, ki sem jo zdravil, ki sem jo večer za večerom uspal s petjem, ki sem zanjo skrbel in trepetal, ki je vznemirjala moje spanje, ki sem zanjo jokal, če sem le eno žival izgubil, in ki sem jo ljubil in ljubil, o, tako zelo ljubil, kakor bi bila moja kri in moje meso! O ti, ki si vodil bojno armado preko Alp, da bi prinesla v mirno deželo uboje in požiganje, kaj veš ti o sreči, ki jo občuti voditelj armade!

23

Naslednje jutro je prispela sol in dali smo jo živini. Med vso potjo sem ji dal samo enkrat šoli. Ni namreč dobro, če ji daš soli, če natančno ne veš, da boš še isti dan dospel do vode. Sedaj pa je bila sol mnogo vredna. Živina se je po njej lahko pošteno napila in sol ji je pripomogla, da je postala tako lepa, kakor bi dobila novo uniformo. Koža se ji je svetila, kakor bi bila lakirana z brenastim lakom. Za to čredo bi me smel vsak zavdati. Tri dni kasneje je prišel mr. Pratt s komisio-

»Sakrament! Sakrament!« je zmeraj iznova ponavljal. »To je živina. Prodal jo bom, da bo šlo vse, kakor namazano.«

Mr. Pratt mi je stresel roko in rekel: »Človek, Gale, kako pa ste to napravili? Pred koncem prihodnjega tedna vas sploh nisem pričakoval. Štiri sto sem jih že prodal. Ker ste tako zgodaj prišli, računam, da se bomo v tednu dni iznebili zadnjega repa. Na poti je še transport nekega drugega živinorejca. Če bi prišli kasneje, bi bila cena nižja: dva tisoč glav trg v enem tednu ne prenese, ne da bi cene močno padle. Kar pojdite z menoj v mesto, bodo gonjači sedaj že sami opravili.«

Gospoda sta se pripeljala z avtom in zgodaj popoldne smo bili že zopet v mestu. Tam smo napravili obračun in dobil sem prav čedno vsotico. »Če bom govedo dobro prodal,« je rekel mr. Pratt, »dobite še stotak za plačilo. Saj ste ga tudi zaslužili. Tudi banditi vas niso mnogo veljali.«

»Ni čuda,« sem rekel, »ko pa sem enega izmed njih, nekega Antonija, prav dobro poznal. Trgal sem z njim nekoč bombaž in bila sva si dobra prijatelja. Ta je poskrbel, da ni bilo predrago.«

(Dalje prihodnjic.)

Koalicija ali fronta demokracije

Predsednik srbske demokratske stranke, Davidović, je imel minuli teden konferenco, ki je razpravljala o združitvi pravih demokratičnih sil v državi.

Mi gotovo pozdravljamo to misel, ki smo jo že večkrat povdarili, tem-

bolj, ker bolj in bolj opazamo, da se družijo protidemokratični in korupcionistični elementom bližnje okolice.

Rešitev Jugoslavije je le v demokraciji.

Dancig je svobodno mesto

V smislu pariške konvencije 1920 po členu 194 verzajske mirovne pogodbe je Dancig svobodno pristaniško mesto za Poljsko. Z njim ima Poljska carinsko unijo in nadzorstvo nad izvajanjem pogodbe. Poljska sme graditi tudi ceste in vodna pota. V komisariatu je od vsake strani po pet članov; poljska ima tam vojaško oporišče. Poljska pa je organizirala v Dancigu privatno trgovino (petrolej, les, premog). Dancig je bil večkrat last Poljske po tretji delitvi Poljske je dobila Dancig Nemčija. Poljska je izgubila s tem svoja pljuča.

Senatni predsednik Greiser je nacist. Ignoriral je komisarija Društva narodov in je bil zato povabljen v Ženevo, da se opraviči. V Ženevi je opsoval Društvo narodov ter se poslovlil z nacističnim pozdravom.

Nastalo je zaradi tega razburjenje tudi na Poljskem. Društvo narodov ponuja komisariatu Poljski, ki ga pa odklanja, češ, da bi ne imel niti tistega respekta, kakor ga ima komisari Društva narodov. Greiser se posvetoje z Berlinom. Verjetno pa je, da bo moral odstopiti, ker se Nemčija boji zamere pri Poljski, ki je na tem vprašanju življenjsko interesirana.

Doma in po svetu

Mednarodna strokovna internacionala je imela svoj kongres v Londonu. Pričela je zborovati v ponedeljek. Zastopanih je na kongresu 37 držav.

Konec sankcij proti Italiji bo 15. julija. Diplomati se pa jako motijo, če menijo, da bo potem Italija mednarodno sodelovala. Vedno večji apetit ima, ker gre vse na kolena pred njo.

Nova bolgarska vlada. V novi bolgarski vladi, ki jo je zadnjič sestavil zopet Kiosevanov sta tudi dva člana Cankove nacionalistične skupine, in sicer, Kozuharov in Mišajkov. Pravi »Sozialdemokrat« meni, da se bo v vladi čutil fašistični duh Cankova, ker je jako verjetno, da je zblizanje s Cankovom uspeh dr. Schachtovega obiska na Balkanu (Sofija, Atene in Beograd).

Dogovor med Nemčijo in Avstrijo je sklenjen. V dogovoru je garatirana integriteta in samostojnost Avstrije. Objavi se pogodba ob priliki lokarnske konference. Nemčija opusti nacistično agitacijo v Avstriji? Mussolini bo definitivni dogovor odobril in jamčil zanj. — Avstrija se pa najbrže moti, če se zanaša na zvestobo svojih paktantin.

Avstrija se oborožuje s pomočjo Italije. Oboroževanje Avstrije politično ni velikega pomena. Služi pri tem samo Italija. Tako je prispelo 11. in 12. junija čez Brenner iz Italije v Avstrijo 70 vagonov strojnih sestavnih delov. V vagonih so pa bili naloženi topovi, in sicer, najmodernejši za tanke. Že dne 13. junija pa je bilo poslanih v Avstrijo šest vagonov municije. Že prej pa je preletelo mejo 70 majhnih vojni letal, takozvanih kapronijev, ki so bili enako namenjeni za Avstrijo.

Lokarnska konferenca se bo vršila med 15. in 20. julijem t. l. v Bruslju. Italija in Nemčija se je ne udeležita.

Nad tisoč fašistov so zaprli v Španiji. V Villaalba pri Parizu je izsledila policija tajno sejo španske »Falanže«. V nedeljo je bilo potem na podlagi zapisnikov tega odbora aretiranih po vsej Španiji nad tisoč fašistov.

Bivši zunanji komisar Čičerin je umrl v Moskvi v 64. letu starosti. — Bolehal je na želodčnem čiru od leta 1925.

Abesinci se upirajo. Tri italijanska letala so vršila izvidni polet v pokrajino Džimo v Abesiniji. Letala so bila prisiljena pristati. Abesinski »uporniki« so pobili v boju devet oseb in uničili letala.

Strahovita suša v Ameriki. V žitnih pokrajinah srednjeevropskih Zedinjenih držav, to je od skalnega pogorja do West-Kentucky, je zavladala vročina po 50 stopinj Celzija. Žetev v Minesoti ter severni in južni Dakoti je uničena. Škodo cenijo na 350 milijonov dolarjev ali 84 milijard dinarjev.

Delavska olimpijada v Barceloni

Zastopanih bo 22 narodov.

Na sportni prireditvi v Parizu je poslanec Catalan govoril o delavski olimpijadi v Barceloni na Španskem. Te olimpijade se bo udeležilo 22 narodov, ki bo prava mednarodna delavska manifestacija. Minitier Pierre Cott je izjavil na prireditvi, da ne more danes nikdo več razbiti ljudske fronte.

Najnovejšo dobo socialnih bojev

bo obravnaval letošnji zadnji zvezek Beerove »Zgodovine socializma in socialnih bojev«. Dosedanji deli so že vsi razprodani. Zadnji zvezek bomo tiskali le v toliko izvodih, kolikor bomo prejeli naročil. Zato

ne odlašajte

in se takoj naročite na knjige Cankarjeve družbe!

Pismo iz Francije

Merlebach, 6. julija 1936

Z ogorčenjem čitamo slovenski delavci v Franciji besne izlive ljubljanskega »Slovenca« proti Blumovi vladi. Pri tem se kot katoliški list le prerad tepe samega sebe po zobeh, saj je v stanju, da se zgraža tudi nad reformami, ki bi jih kot krščansko glasilo moralo naravnost zagovarjati in pozdravljati. Gospodje so se v »Slovencu« z dne 3. julija spozabili tako čaleč, da zagovarjajo — prostitucijo.

Gospodom seveda ni znan mizeren položaj hotelskih službenk do nastopa Blumove vlade. Sobarica ni imela ničesar drugega kot hrano in stanovanje ter napitnino. Ker s tem ni mogla živeti, si je morala zaslužiti na drug način. Blumova vlada je odpravila napitnino, zato pa mora dobiti sobarica plačo. Nič več ni navezana na miloščino in postranske dohodke, in kar je glavno, ostane lahko pošteno dekle. Da so bili hoteli do nedavnega časa v resnici pribežališča prostitucije, je zlasti razvidno iz tega, da n. pr. v naši okolici ne najdete moškega hotelskega osobja. Tako je sobarica čez dan morala garati za svojega gospodarja, zvečer pa skrbeti za lasten zaslužek. Kakšne strašne posledice je rodila tajna prostitucija po hotelih, ni da bi opisoval. »Slovencu« res ni treba, da pomiljuje tistih 40 odst. hotelirjev, ki bodo baje šli v konkurz radi Blumovih reform, ampak bi se kot katoliški list moral naravnost veseliti.

Tudi »Slovenec« z dne 4. julija še nadalje plaši svoje bravce; to pot z rdečimi napadalnimi četami. Takih čet ni, pač pa je res, da mora biti sedaj vsak delavec organiziran in to je najbrž, kar katoliškim gospodom ni povšeč.

Slovenski delavci v Franciji samo želimo, da bi bili tudi deležni sličnih reform, kot jih je uvedla Blumova vlada pri vas.

P. K.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! — — —

Iz naših krajev

Maribor

Stavka stavbincev se bliža h koncu

Manjši podjetniki, ki prvotno niso podpisali ljubljanskega sporazuma, so pod pritiskom stavke v zadnjih dneh pristali na zahtevo delavstva. Tako so dosedaj podpisali ljubljanski sporazum sledeče tvrdke: Ing. Kiffmann Ing. Jelenc in Ing. Šlajmer, Nasimbeni, Ing. Pipan in Ing. Živic, Friedrigger in Czeiko, Peklar, Spes Franjo, Vrabl,

Čuvajte se ovaduhov! Zdi se, in znamenja kažejo, da bomo morali otvoriti v našem listu kar stalno rubriko z gornjim naslovom, kakor jo ima naš dober prijatelj »Slovenec« za resnicoljubne vesti z rubriko »Pod Blumom«. Pravkar beležimo tak značilen slučaj: Meseca februarja je moral iti na Muto intervenirati po službeni dolžnosti tukajšnji vodja ekspoziture Delavske zbornice Alojz Čeh v nastalem meznem sporu z livarno Eylert. Ko pa je prišel s Čeh na Muto z zastopnikom Saveza metalških radnika, je zvedel, da se je podjetnik isti dan odpeljal proč v Maribor. Vsled tega sta morala zastopnika Delavske zbornice in Saveza obvestiti zaupnike delavcev o položaju, zlasti da je posredovanje odloženo na čas, ko bo gospod podjetnik tako ljubeznjiv in se odzval vabilu za posredovanje. Prišli so trije zaupniki v gostilno in zopet odšli, ko so zvedeli to novico. Blaga duša pa je denuncirala s Čeha, da je s tem imel neprijavljen sestanek in s Čeh je bil obsojen radi prestopka po zakonu o družtvih in zborovanju na Din 100 globe. Proti obsodbi se je seve s Čeh pritožil na Banskou upravo, a stroške za koleke in pota je čedni ovaduh vendarle napravil. Torej: čuvajte se ovaduhov, povsod jih je dovolj, in vseh krajih in kotih prejšijo, da bi jim padla v roke kaka kost za glodanje!

Novo podjetje pod Klopnim vrhom. Kake četrte ure pod Klopnim vrhom na Pohorju je bila pred leti »glazuta«, kjer je bilo prav živahno življenje. Danes je videti tam le še ostanke temeljnega zidovja, malo zelene jase, krog in krog pa so že zrastle debele smreke. Nekdaj je bilo tam toliko zaposlenih, da je bila pri »Bolfovi huti« celo gostilna in 2 trgovini. Mimo pa žubori precej močan gorski potok. Svet je bil prej last grofa Zabea, a po njegovi smrti je podedovala te prostrane gozdove njegova hčerka, sedaj soproga ravnatelja tekstilne tovarne Doctor in drug, g. Fišerja in sta slednja tudi lastnika planinske kočice na Klopem vrhu. V bližini imata svojo planinsko vilo z gospodarstvom. Te dni sta začela g. Fišer in soproga graditi na prostoru bivše glazute električno centralo in žago, kateri bosta pridružila tudi tovarno za izdelovanje zabojev. — Obenem bo napeljana električna razsvetljava na vrh Klopnega vrha in bo tako menda tudi planinska kočica na Klopem vrhu kmalu elektrificirana. Tudi ta kočica je last zakoncev Fišer. Pri žagi in tovarni bo gotovo dobilo precej delavcev posla. Že sedaj jih dela okrog 20, pa jih bo sčasoma še več. In tako bodo po gozdovih okrog Klopnega vrha, kjer je doslej trohnelo drevja zapele sekire in žage. Proti Sv. Lovrencu bodo izpeljali tudi novo cesto.

Prepoved zvočnih signalov v nočnem času. Predstojništvo mestne policije v Mariboru je izdalo naredbo o prepovedi vporabe hreščočih zvočnih aparatov in vporabe zvočnih signalov pri motornih vozilih v nočnem času v območju mesta Maribor od 23. ure zvečer do 6. ure jutraj. Od te prepovedi so izvzeta vozila ognjegašev in re-

Celje

Posebni vlak na Jesenice. Krajevni medstrokovni odbor v Celju bo priredil v soboto, dne 15. avgusta t. l. izlet na Jesenice k proslavi strokovne organizacije jeseniških kovinarjev. Odhod vlaka iz Celja ob 5. uri jutraj, povratek iz Jesenic v nedeljo, dne 16. avgusta ob 8. uri zvečer. Voznina v obe smeri Din 56, za otroke do 10 let Din 28. Sodrugi in sodružice pripravite se za ta izlet, da bomo v čim večjem številu vrnili lanskoletni obisk jeseniških kovinarjev v Celju. Prijave sprejema blagajnik SMRJ s. Hriberšek Avgust in sicer najdalje do 5. avgusta t. l.

Podružnica SMRJ v Celju bo priredila v nedeljo, dne 19. t. m. v prostorih restavracije »Amerika« veliko vrtno veselico. Igrala bo delavska godba iz Hrastnika. Na predvečer in v nedeljo dopoldne bo predvidevano koncertirala hrastniška godba in domači delavski pevski zbor v mestnem parku.

Hrastnik

Posnemajte! Ob priliki izleta na Mrzlico je s. Beutl nabral znesek Din 46, katerega so darovali hrastniški sodrugi. Iskrena hvala.

Trbovlje

Predznost. V Ljotičevem glasilu se pričuje knjigovoz Lončarič iz Trbovelj, da ga je s. Pliberšek nagnal, ko je ob priliki izleta na Mrzlico, dne 21. junija tamkaj prodajal svojo robo. Milo rečeno, je to predznost, da si upa človek z znakom Ljotičevega »Zbora« v gumbnici posetiti proletarsko prireditev in tamkaj vsiljevati svojo kramo. Delavci nikakor nismo več voljni, da bi tako izzivanje prenašali. Gospod naj se ravna po geslu: svoji k svojim in naj svojo kramo razpečava med svojimi pristaši, ali pa naj jo ponudi Ljotiču v nakup. Obrtnik, ki javno kaže svojo pripadnost, z znakom v gumbnici, bo povsod tako sprejet, kot je bil Lončarič na Mrzlici. Razen tega pa je gospod tudi po-

Lašič, Obnova, Stupan, Hamersak, Rojs, Štuhec in Glaser Raimund. Podpisali še niso: Spes na Betnavski cesti, Spes na Tržaki cesti in Hoste v Radvanju. Te firme pozaposlujejo samo par delavcev, tako da se lahko reče, da je imela stavka popoln uspeh.

ševalne postaje. V tam času se označuje smer vožnje s svetlobnimi signali (svetlobnimi smernimi puščicami ali žarometi) na isti način, kakor je to predpisano za zvočne signale. Na vogalih, križiščih in povsod drugje, kjer se menja smer vožnje, morajo motorna vozila voziti z minimalno brzino tako, da se vozilo lahko takoj ustavi, ako bi smer vožnje ne bila prosta. Prekrški te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69, toč. 3 zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, v slučaju neplačanja globe v odrejenem roku pa z zaporom od 1 do 10 dni. Naredba bo stopila v veljavo v prvi polovici julija.

Delavnica za vzdrževanje omrežja mestnega vodovoda se je preselila iz Slovenske ulice k črpalni postaji na Tezno in ima telefonsko številko 21-05.

Radi brezposelnosti v smrt. Minuli četrtek jutraj se je v mestnem parku ustrelil 26-letni natak Ferdinand Müller, ki je bil že dalje časa brez posla. V smrt ga je pognala velika beda in pomanjkanje.

Roparski umor na Pobrežju. V sredo, dne 8. t. m. v popoldanskih urah, so našli na Pobrežju v Mejni ulici št. 32 umorjenega Ivana Stranjšeka, upokojenega finančnega preglednika. Neznani morilec je izrabil priliko, ko se je Stranjšek nahajal sam v stanovanju, ga ubil in odnesel okrog 30.000 Din gotovine. Za krivcem poizvedujejo.

Park koncert. V soboto bo igrala v mestnem parku godba Glasb. društva žel. del. in uslužbencev pod vodstvom g. Schönerherja. Začetek ob pol 21. uri.

Prijatelj Prirode, Maribor. V nedeljo, dne 12. julija izlet na Beigot—Lobnica. Odhod s koroškim vlakom do Ruš ob pol 6. uri jutraj. Nadalje prosimo vsa društva in organizacije, ki so prejela vabila za skupni izlet na Pohorje 19. julija, da ta dan rezervirajo za omenjeni izlet. Odbor.

I. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev v Mariboru, priredi v nedeljo, dne 12. t. m. veliko vrtno veselico z raznimi zabavami, v vseh prostorih gostilne »Tomše« — Pekre. Vstop prost. Avtobusi ob 14., 15., 19. uri, nazaj do 24. ure.

Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužbencev priredi v nedeljo, dne 12. julija v gostilni Weber na Pobrežju svojo letošnjo poletno veselico. Začetek streljanja za dobitke ob 10. uri dopoldne. Pričetek veselice ob 3. uri popoldne. Vsa bratska društva, kakor tudi člani in prijatelji društva so prisrčno vabljeni. V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica dne 19. julija t. l. — Odbor.

Dr. Marinič Fran

se je preselil v Koroščevo ulico 26 in ordinira od 9. do 11. ure in od 2. do 4. ure (14. do 16. ure).

zabil, da je prodajal na našem svetu in bi moral imeti dovoljenje lastnika, ne pa, da si to pravico kar sam lasti. Take manire so morda udomačene pri »Zboru«, pri nas pa ne. Naj bo gospod vesel, da se mu ni pripetilo kaj hujšega, kar bi vsekakor doživel, ako bi s. Pliberšek opozoril svojo okolico, kakšen znak nosi g. Lončarič in kam se prištevajo. O tem, ali je s. Pliberšek med rudarji priljubljen ali ne, pa s človekom, kot je Lončarič, vsekakor ne bomo prepirali.

Velenje

Rudarsko zborovanje se bo vršilo v nedeljo, dne 12. julija s pričetkom ob 9. uri dopoldne v restavraciji Rak. Govoril bo s. Jelen iz Maribora. Sodrugi, skrbite za večjo udeležbo.

Kranj

Izlet na Kofce. Podružnica T. D. »Prijatelj Prirode« priredi v nedeljo, dne 12. t. m. izlet na Kofce. Odhod: prva skupina v soboto z zadnjim vlakom, druga skupina pa v nedeljo z izletniškim vlakom do Tržica. — Kupiti je treba nedeljsko povratno karto. Vabljeni vsi prijatelji! Družnost!

Veliko vrtno veselico priredi podružnica Splošne del. strok. zveze v nedeljo, dne 19. julija na vrtu g. Graiserja na Klancu. Sodeluje godba na pihala. Začetek ob 15. uri. Opozorjamo delavstvo, da ta dan ne dela izletov; vabimo pa na veselico vso delavstvo naklonjeno javnost.

Krajev. protituberkulozna liga v Kranju priredi 12. t. m. popoldne na Golniku veliko družabno prireditev. Avtobus bo vozil izpred Stare pošte. Delavstvo naj se prireditve tudi častno udeleži.

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Krani.

Mežica.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« Prevalje-Leše priredi dne 12. t. m. izlet na Jankovc. Temu izletu se pridruži tudi naše društvo »Vzajemnost«. Vsled tega vabimo vse člane, sodruge in sodružice, da se ga udeležijo v čim večjem številu. Skupni odhod je točno ob 4. uri zjutraj od Posnikovega čez, kjer je tudi zbirališče. S prevlačni in z leškimi sodrugi se snidemo pri Predovniku okrog 5. ure zjutraj. Družnost!

Leše

Naša podružnica Vzajemnosti priredi v nedeljo, dne 12. julija t. l. izlet preko Prodovnika na Jankovec. Odhod izpred Konzumne prodajalne ob 4. uri pop. Povabili smo podružnice Guštanj, Mežico in Črno in upamo, da se bodo sodrugi in sodružice odzvali v čim večjem številu.

Jesenice

Letni delovni čas. Vse člane Splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko opozarjamo, da je v mesecih juliju in avgustu uveden tako za osrednjo pisarno kakor tudi za vse prodajalne letni delovni čas in sicer: za pisarno je od 7. ure zj. do 12. ure op. in od 16. do 19. ure pop., v prodajalnah (na Savi, Jesenicah, Borovljah, Koroški Beli, Dobravi, v Gorjah in Mostrani) pa je delovni čas od pol 8. ure zj. do 12. ure op. in od 3. ure pop. do 7. ure zv. Vse člane opozarjamo, da se teh delovnih ur drže, da bodo lahko brez zamude opravili vse svoje posle.

Pomanjkanje vode na Jesenicah. Kljub temu, da je komaj pet dni brez dežja, že primanjkuje v višje ležečih hišah in stanovanjih na Jesenicah vode. Ni nam znano, ali je to napaka v rezervariju, kjer je morda premalo zajete vode ali pa so črpalke prešibke in zaradi tega v večjo višino ne morejo dovajati vode. Vendar bilo kakor bo, treba je nekaj ukreniti v tej stvari in pozivamo s tem mestno občino in njen vodovodni odbor, da naj stvar pregleda, da bomo Jeseničani zdaj poleti imeli vsaj za pitje, kuho in umivanje dovolj vode, ko je je vendar dovolj krog in krog Jesenic. Če že leto za letom poleti brezuspešno apeliramo za ureditev tega vprašanja, naj vsaj letos ne bo to zaman, ker je treba stvar urediti tudi zaradi bližajoče se razširitve vodovoda pod Mežakljo, kar bo pa neizpeljivo, če še za staro vodovodno omrežje primanjkuje vode. Merodajni činitelji, zganite se!

Razstava šolskih izdelkov v osnovni šoli. V nedeljo, dne 21. julija t. l. je bila prirejena v telovadnici tukajšnje osnovne šole prav okusna in lična razstava izdelkov učencev posameznih razredov. Razstava je bila prav bogata in lahko je bilo videti na eni strani ves način pouka v današnji šoli, ki je že precej prešel iz prejšnjega starokopitnega pouka na praktičen pouk, dasi je od tega pouka do delovne šole še precej daleč, na drugi strani je pa razstava pokazala, da je med delavsko mladino z Jesenic in okolice precej nadarjenih fantov in deklet, ki bodo lahko v življenju v tej ali oni stroki dosegli pomembne uspehe. Tudi razstava otroškega vrta Ciril-Methodove družbe je bila okusna, kakor tudi izdelki gospodinjstve šole. Veseli nas ta napredek in zato je polagamo na srce upravi in učitelstvu šole, da naj pouk naše delavske mladine — kolikor je pač mogoče v okviru učnega načrta — preukroji tako, da bo odgovarjal potrebam in življenjskim nalogam naše učne delavske mladine. Vedeti je treba, da so Jesenice izrazito delavski kraj!

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah. Za mesec julij 1936 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe od nedeljah, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče in sicer: 12. in 26. julija g. dr. Čeh Milan; 19. julija g. dr. Keržan Bartol.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zv. (v nedeljo ob slabem vremenu tudi ob 3. uri pop.) vefilm »Arena strasti«. Dodatki poleg Paramountovega zvočnega tednika domač Zora zvočni tednik in film Slovanski plesi. — Sledi vefilm »Ljubimca«.

Šoštanj

Tako bi moralo biti! Preteklo nedeljo je šoštanjsko delavstvo obhajalo obletnico štrajka s tem, da je napravilo enodneven pešizlet z družinami z godbo na čelu na goro Oljko. Tudi sam g. šef in gospa sta bila navzoča in sta hodila tu in tam tudi z delavci. Firma Woschnagg je plačala jesti in piti in še po vrtniti v Šoštanju več sodčkov piva; na zadnje je dobil vsak delavec še prost vstop v cirkus, ki se je ravnokar nahajal v Šoštanju. Kakor čujemo, misli gosp. Woschnagg vrniti delavstvu tudi 50 odst. na mezdi, ki jih je izgubilo zadnja leta. Če je pa tako, potem pa vsa čast firmi, na drugi

strani pa naj se na tem dobrodušnem činu učijo tudi drugi obrtniki, ki mislijo, da delavec lahko živi samo od zraka. Po izletu je bilo malo objemljanja v obliki klofut. Eden od izletnikov se je toliko spozabil, da se je preveč nasrkal. Potem se je slekel in je v spodnjih hlačah hodil od gostilne do gostilne in se javno kazal kot akrobat. Holadije.

Muta

Tožba za odpravnino v »Železarno«, katero je vložil proti tvrdki »Greinitz d. d. Železarna na Muti« njen bivši ravnatelj, inž. Endl in predstojnik pisarne g. Perko, je bila po skoro dveletnem pravdanju te dni končana. Med podjetjem in tožnikom je bila sklenjena poravnava, tako da bo plačala Železarna, zastopana po svojem šefu g. inž. Bremcu, g. ravnatelju inž. Endlu Din 90.000 in predstojniku g. Perku Din 40.000 ter vse stroške odvetnikov.

Slovenska Bistrica

Delavci znajo ločiti. V »Delavski pravici« smo zopet čitali o tem, da je delavcu mesto v krščanski strokovni organizaciji, ki se bori za uresničenje zapovedi z gore Sinaj. — Koliko tisoč let je že od tedaj, ko je Mojzes prinesel svoje table z gore Sinaj? Dva tisoč let imamo že posebno organizacijo, ki skrbi za uresničanje teh zapovedi. Toda kaj vidimo? Te zapovedi kršijo najbolj tisti, ki priporočajo drugim, naj po njih žive. N. pr. 5. zapoved. Kdo je najbolj grobo kršil, če ne utemeljitelji krščanske Avstrije in prav tako krščanske Italije. Toda, ali smo slišali en sam protest proti početju samosilnikov v Avstriji, ali proti vojni v Abesiniji s strani tistih, ki se smatrajo poklicane, da označijo 10 zapovedi? Narobe, dajali so jim celo potuho, blagoslovljali orožje za napadno vojsko itd. Zdi se, da se 5. zapoved odsej glasi: ubijaj! V očigled vsemu temu pa si nekateri še upajo vabiti delavce v krog ljudi, ki tako izpolnjujejo to zapoved. Ali res mislite, da delavci ne znajo ločiti pravo od nepravice? Mi ne rabimo tolažilnih besed in obetov, ki že dva tisoč let čakajo na uresničitev po neki višji sili. Nam je pokazal got. Karl Marx in obenem tudi povedal, da je osvoboditev delavstva izpod jarma kapitalističnega izkoriščanja delo delavstva samega.

Prireditve podružnice I. Delav. koles. društva je bila v nedeljo nepričakovano dobro obiskana. Posebno podružnica Vzajemnosti in SMRJ. iz Zg. Bistrice so bile dobro zastopane. Tamburaški odsek delavskih kolesarjev je s svojim nastopom presenetil in navdušil vse goste. Delavski pevci od Vzajemnosti in kolesarjev so s svojim skupnim nastopom tudi pokazali lepi napredek. Želimo, da bi ta dva društva delovala še bolj povezana in se po možnosti sčasoma spojila. Ob tej priliki se tudi zahvaljujemo vsem sorodnim kulturnim in kolesarskim društvom za obilen obisk. Posebno pa še centrali delavskih kolesarjev. Tudi bistričani bomo o priliki na mestu. Družnost.

Radvanje

Preložitev cest, ki vodijo mimo škofove graščine Betnava. Kakor čujemo, je uprava škofovskega posestva v Betnavi dosegla pri banski upravi, da se bosta preložili cesti, ki vodita mimo graščine, ena iz Radvanja, druga iz Razvanja na Tržaško cesto. Za preložitev teh cest je seveda merodajen razlog, da so se v graščini naselile neke nune iz Holandskega (!), ki nočejo, da bi jih kdo motil v njihovem idiličnem miru, zlasti tudi, da se izognejo zvedavnim očem pasantov. Toda to bi se nekako prenesli, nikakor se pa ne moremo sprijazniti z mislijo, da bi za to preložitev cest prispevala občina. Pravijo, da gre za vsoto Din 3000 do Din 5000, ki naj bi se plačala iz rednega proračuna. Ako si uprava škofovskega posestva dovoli luksuz prelaganja cest, potem naj to tudi sama plača. Naša občina ima več nujnejših potreb, kot prispevati za tuje načrte. Imamo cele okraje, kjer še danes ni nobenih cest! N. pr. v zgornjem delu vasi. Nikakor ne gre, da bi mi z našo revščino podpirali največje bogataše, saj še za najnujnejše potrebe nimamo. Ako je okolica graščine nunom premalo mirna, pa naj se zopet odselijo na Holandsko. Našo občinsko upravo pa prosimo, da javno pojasni, kako je s prispevkom za preložitev cest.

Studenci pri Mariboru

Vojni obvezniki iz občine Studenci, ki so dobili pozive, se naj v nedeljo, dne 12. julija 1936 ob 7. uri zjutraj zglasijo na vežbališču na Teznu, da se jim priobči vojni razpored. Občinski urad.

Delavski pravni svetovalec

Laško

Vprašanje: Pri neki gradnji je zaposlenih 25 delavcev. Tehniku, ki je tudi delal pri tej gradnji je pred kratkim izgini- lo merilo dolga 20 m. Ker ni bilo mogoče najti storilca je podjetje ob prihodnjem izplačilu vsakemu delavcu odtegnilo od mezd po Din 20.— na račun ukradenega merila. Ali je bilo podjetje k temu upravičeno?

Odgovor: Podjetnik ni bil upravičen odtegniti delavcem od mezd, da bi na tak način nadoknadili škodo, ki jo je utrpel z izgubo navedenega merila. Delavci lahko zahtevajo, da se jim odtegljaj vrne.

Razno

Ošabnost dunajskih pekov ali blagoslov fašizma. Dunaj ima nekaj tisoč pekovskih pomočnikov. Pekovski mojstri so pa odpovedali kolektivno pogodbo s pomočniki ter zahtevajo, da se z novo kolektivno pogodbo znižajo mezde povprečno za 12% ter poslabšajo določbe o praznikih, posredovanju dela in božični nagradi. Pri obravnavi je pek Hügel zaklical zastopnikom prisilne delavske organizacije: »Končno pa morate vendar že razumeti, da se je čas izpremenil. Prej smo bili mi tisti, ki smo morali popuščati. Sedaj je situacija drugačna. Izboljšanje kolektivne pogodbe nikakor ne pride v poštev.« Pek Hügel ima prav: z uničitvijo svobodnih strokovnih organizacij so se časi izpremenili! Zato so pač streljali s topovi na delavstvo, da podjetnikom ni treba več popuščati! Delavski zastopniki so že pristali na 1 do 3-odstotno znižanje mezd, toda podjetniki niso dali nobenih koncesij ter so se pogajanja razbila. — Tudi čevljarji so odpovedali kolektivno pogodbo s pomočniki. Zahtevajo pa do 50 odstotno znižanje tarifnih postavk. — Delavstvo se res lahko veselilo vsakega fašizma. Kaj ne!

Kako skrbi avstrijski režim za delavstvo. Ne gre tu le za poslabšanje socialnih dajatev v Avstriji, marveč za podaljševanje delovnega časa in obično znižanje mezd in plač. Eno- stavna slika nam torej pokaže razliko med francosko Blumovo vlado in fašističnim režimom v Avstriji, ki ga vodi klerikalec kancler dr. Šušnik. — V Franciji je bil skrajšan delovni čas na 40 ur na teden ter zvišane plače za 7 do 12 odstotkov. V Avstriji pa je bil delovni čas podaljšan od 40 na 48 ur tedensko in več, plače pa znižane za 7 do 15 odstotkov. Zakaj klerikalni listi nikdar ne omenijo teh dejstev?

Zavednost dunajskega delavstva nezlomljiva. Delavstvo delavnice cestne železnice v Fünfhausu je bilo pozvano, da se udeleži pogreba ne-

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

kega hajmverovca. Po dolgih posredovanjih in vabilu se je javilo 50 delavcev, da pač izkažejo zadnjo »čast« sodelavcu. Nekaj dni pozneje je pa bil pogreb bivšega zaupnika svobodnih delavskih strokovnih organizacij (Waigunig) in se je takoj prijavilo 150 delavcev, čeprav so izgubili zaradi udeležbe na pogrebu za eno uro zaslužek. Klerikalni fašisti »domovinski frontarji« so hujskali proti njim, da so prijavitelci »rdečkarji«. Na to hujskarijo se je takoj izjavilo še 150 delavcev za udeležbo pri pogrebu pokojnega sodruga.

2000 majhnih stanovanj zgradi mesto Praga. V ta namen je dovoljenih 60 milijonov Kč ali skoraj 110 milijonov dinarjev. Pametne občine delajo tako, ker se s tem poživlja gospodarstvo, občina si pa zasiguro stalne prejemke, ki razbremenjujejo siromašno prebivalstvo.

Indija uvede monopol za premož za vso državo. Monopol se bo nanašal na proizvodnjo in prodajo.

Sportna rubrika

Kovinar — Slovan »Ljubljana 5:2 (2:1). V nedeljo, dne 5. junija t. l. je odigral tukajšnji Kovinar prijateljsko tekmo s SK Slovanom iz Ljubljane. Moštvo Kovinarja je bilo izpopolnjeno s srednjim napadalcem s. Gregorčičem, kateri v zadnjem času ni nastopal po poškodbi, katero je zadobil na prvenstveni tekmi Gorenjec-Kovinar, pod njegovim vodstvom se je igra dobro tehnično in kombinatorično razvila in uspeh ni izostal. Moštvo Slovana, ki je bilo sestavljeno tudi iz bivših Ilirijancev, katero je pokazalo lepo in požrtvovalno igranje, je moralo kloniti. Tako lepe igre kakor je bila ta, »Kovinar« že dolgo ni pokazal. Le tako naprej in uspeh je zasiguran! — Preteklo nedeljo, t. j. 28. junija se je vršila prijateljska tekma med sodružnimi klubi Amater (Trbovlje) — Kovinar (Jesenice), ter je končala s prav sodružnim rezultatom 3:3 (3:1). Tekma je bila obojestransko neživahna, gostje utrjeni od vožnje, Kovinar pa len. — Za v nedeljo, dne 12. t. m. vabimo vse sodruge in prijatelje delavskega sporta na Jesenicah, da se udeležijo prvenstvene tekme »Svoboda« Tržič in Kovinar, ki se bo vršila za pokal DNSP. Sodrugi in prijatelji podprite delavski sport na Jesenicah.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE

Kopalne hlače in obleke

iz lastne pletarne nudt najceneje

Eksportna hiša „LUNA“, Maribor, samo na Glavnem trgu 24

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih.